

РЕШЕНИЕ

№ 319

гр. София , 31.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ в публично заседание на тридесет и първи март, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Иван Иванов
Членове:	Зорница Хайдукова Валентин Бойкинов

като разгледа докладваното от Валентин Бойкинов Въззивно търговско дело № 20211001000090 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С Решение № 260265/03.11.2020г., постановено по търг. дело № 288/2019 г., Софийски градски съд, ТО, 13с-в е отхвърлил като неоснователни предявените от ЗАД“ДаллБог : Живот и Здраве“АД срещу „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ иск с правно основание чл.55, ал.1, предложение първо от ЗЗД за сумата за сумата от 146350,22 лв. – платена без основание такса за обработка за периода м. 07.2017 г. – 16.01.2018 г., въведена с решение на УС на НББАЗ, взето с протокол № 182/03.11.2015 г. и допълнено с решение по протокол № 201/31.05.2017 г., както и иск с правно основание чл.86, ал.1 от ЗЗД за сумата 1041,96 лв. – законна лихва върху дадени без основание суми за периода 29.01.2019 г. до 12.02.2019 г.

Срещу така постановеното решение е подадена въззивна жалба от ЗАД“ДаллБог : Живот и Здраве“АД, с която се обжалва първоинстанционното решение в осъдителната част, като неправилно с искане да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявените искове да бъдат отхвърлени.

Извършена е размяна на книжата съгласно изискванията на чл.263, ал.1 ГПК, като по делото въззиваемата страна „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ е изразила становище за неоснователността на въззивната жалба.

Софийски апелативен съд, намира, че въззивната жалба като подадена в

законоустановения срок и срещу подлежащ на институционален контрол съдебен акт, е процесуално допустима. След като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразно изискванията на чл.235 от ГПК във вр. с чл.269 от ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна :

Производството пред първостепенния съд е образувано по искова молба на ЗАД“ДаллБог : Живот и Здраве“АД, в която са изложени твърдения, че е ищецът е член на ответното сдружение Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“. Поддържа, че правомощията на органите на сдружението са регламентирани в устава му, вътрешните правила и Глава 48 от Кодекса за застраховането. Твърденията на ищеца са че извън сферата на компетентност управителният съвет на сдружението е определил такса обработка НББАЗ, която е платена посредством усвояването на парични средства по банкова гаранция през периода от периода м. 07.2017 г. 16.01.2008 г. Поддържа тезата, че вземането на решение за дължимост на такава такса от членовете на сдружението съгласно чл.30, т. 8 и 9 от устава на сдружението представлява изрично правомощие на Общото събрание, а не на Управителния съвет, което прави и така взетото решение нищожно.

Евентуално се сочи, че бюрото не е осъществявало дейност, различна от обичайната за ангажираните в бюрото служители – да посредничи при комуникацията между обработващото бюро и застрахователя, без да извършва самостоятелно документално обследване и анализ на имуществените и неимуществените претенции – без изследване на механизма на ПТП, основанията за плащане, съответствието на стойностите и реквизитите по преписките и други необходими действия по обработка на щетите., а обработката да е осъществена от чуждестранното бюро, за което е начислена и съответно ищецът е заплатил произтичащата от Вътрешните правила на Съвета на бюрата такса обработка. Оспорва сумата да произтича от направени от сдружението извънредни разноски като застъпва довод, че в крайна сметка тази сума представлява недопустима печалба за сдружение с нестопанска цел. На тези основания претендира сумата от 146350,22 лв. да бъде върната като заплатена при начална липса на основание, ведно със законната лихва върху главницата за периода от 29.01.2019 г. до 12.02.2019 г. в размер на 1041,96 лв.

Ответникът е оспорил исковата молба с твърдения, че събраните от ищеца такси са определени с решения на Управителния съвет съответно по протокол № 182 от 03.11.2015 г., Протокол № 201 от 31.05.2017 г. на основание чл. 36 т. 31 от устава на сдружението, което е в обхвата на правомощията по чл. 36 т. 18 и т. 25 от устава.

Така определената допълнителна такса/възнаграждение/ се събира от тези членове, които не изпълняват своите задължения, произтичащи от застрахователни събития в чужбина, поради което се налага ангажирането на допълнителен административен и финансов капацитет на Сдружението в качеството му на т.нар. „гарантиращо бюро“ по см. на Вътрешните правила на Съвета на Бюрата. Тази такса освен това има и санкционен и дисциплиниращ характер и цели да възпрепятства по-нататъшното некоректно поведение на

съответния член, като бъде своеобразна преграда за „прехвърляне“ обработка на застрахователни претенции към НББАЗ, за да бъде използван неговият административен и финансов капацитет.

Наред с горното се застъпва и довод, че решенията на УС подлежат на оспорване единствено пред Общото събрание и към настоящия момент те нито са оспорени, нито са отменени, поради което са и неоснователни доводите на ищеца, че плащането на таксите е станало без правно основание.

Ответникът твърди и, че в качеството си на гарантиращо бюро е извършил действия по координация, съдействие, обработка и изплащане на застрахователни обезщетения, разноски, такси и др. по 109 бр. щети към румънското национално бюро.

От фактическа страна съдът намира за установено следното :

Между страните не се спори, а и от представения по делото и приет като доказателство Устав на „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ се установява, че сдружението е представително национално бюро за

за Република България по смисъла на Вътрешните правила на Съвета на Бюрата като участва и съдейства за функционирането на системата „Зелена карта“ и задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в държавите членки. Изрично е указано в устава като предмет на дейност на сдружението да посредничи в комуникацията между застраховател или национално застрахователно бюро от държава членка или трета държава и члена на бюрото, издал застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и сертификат „Зелена карта“ (чл.12 т. 9) и да изплаща от свое име и за сметка на свои членове в сроковете по Вътрешните правила на Съвета на Бюрата и Споразумението между националните бюра на застрахователите и да възстановява от свое име и за сметка на членовете на сдружението разноски на застрахователи или на национално застрахователно бюро, извършило обработка на щети по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и сертификати „Зелена карта“, сключени и издадени от тези членове на бюрото, неизпълняващи в срок своите задължения за плащане.

Между страните не се спори, а и се установява, че съгласно чл. 36 т. 12 от устава управителният съвет взема решение по всички въпроси, които по закон или съгласно устава не спадат в правата на Общото събрание.

Не се спори, а и се установява, че клаузата на чл. 39 от устава определя източниците на средства за осигуряване дейността на дружеството – членския внос, имуществени вноски и приходи от извършваната стопанска дейност по предмета на устава.

Между страните не се спори, а и се установява, че с решение на Управителния съвет на „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ взето по Протокол № 182 от 03.11.2015 г. е прието за претенции, отправени от сдружението до застраховател след

01.10.2015 г., да се начислява такса за обработка върху цялата изплатена от НББАЗ сума в размера, предвиден във вътрешните правила – 15 %, като минимума е 200 евро, а максимумът е 3500 евро. Като причина за взимане на решението е посочен доклад, констатиращ установена практика на застраховател да анулира голям брой полици ГО, особено когато има настъпили ПТП в чужбина по тях, довело до предявяване на претенциите пред НББАЗ и възстановявани от бюро суми. Споделена е и формулираната цел – да се постигне санкциониращ ефект спрямо компанията както и да се намалят финансови загуби от тази практика за НББАЗ.

Не се спори, а и се установява, че с решение на Управителния съвет по Протокол № 201 от 31.05.2017 г. е прието решение на УС, взето с протокол № 182 от 03.11.2015 г. да се прилага по отношение на всички компании – членове на НББАЗ, за аналогични случаи.

Видно от представения по делото и приет като доказателство протокол № 218 от 12.12.2017 на Управителния съвет на НББАЗ се установява, че поради отсъствието на кореспонденти за ищеца, щетите са регулирани от чуждестранните национални бюра. Установява се, че практиката на ищеца по повод отправени искания за възстановяване на суми дало повод на Съвета на бюрата да поиска от НББАЗ да се ангажира да дава отговор по всяко запитване за покритие към ищеца, за да има увереност в обработващите институции, че има кой да възстановява извършени от тях плащания.

При така установената фактическа обстановка съдът намира следното от правна страна :

Въззивната жалба е процесуално допустима – същата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК, изхожда от легитимирана страна, имаща право и интерес от обжалване, насочена е срещу валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на обжалване.

Обжалваното решение е правилно, като въззивният съд споделя изцяло мотивите на обжалваното решение , поради което и на осн. чл.272 ГПК препраща към мотивите на СГС. Наведените във въззивната жалба доводи и възражения повтарят част от същите аргументи, които вече са били изтъкнати в производството пред първостепенния съд, на които в обжалваното решение е даден подробен отговор. Независимо от това следва да се добави и следното :

Предмет на разглеждане са обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл. 55, ал.1, предложение първо ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Фактическият състав на разпоредбата на Чл.55, ал.1, предложение първо от ЗЗД, на която се позовава ищецът в исковата молба изисква предаване, съответно получаване, на нещо при начална липса на основание, т.е. когато още при самото получаване липсва основание за преминаване на блага от имуществото на едно лице в имуществото на друго. Начална липса на основание е налице в случаите, когато е получено нещо въз основа на

нищожен акт, а в случаите на унищожаемост - когато предаването е станало след прогласяването на унищожаемостта. Възможно е също предаването да е станало и без наличието на някакво правоотношение.

Начална липса на основание е налице също така когато след изпълнението на едно солидарно задължение в неговия пълен размер от едно от солидарно създадените лица същото задължение бъде изпълнено и от друг солидарен съдължник; при плащане на по-големи от нормираните цени за стоки, услуги или лихви; при плащане на задължение след неговото погасяване, освен в случаите на Чл.118 от ЗЗД и т.н.

Не се дължи връщане на даденото при начална липса на основание само когато законът не допуска да се иска обратно даденото.

В настоящия случай като основание за получаване на процесните суми въззиваемият сочи решение на управителния съвет по Протокол № 182 от 03.11.2015 г.,

с което съгл. чл. 36 т. 12 от устава на сдружението е взето решение по отношение на членовете, които не изпълняват своите задължения, произтичащи от застрахователни събития в чужбина и с което налагат ангажирането на допълнителен финансов и административен капацитет на сдружението да изпълни дължимото от неизправния член поведение в качеството му на ответника на „гарантиращо бюро“ по см. на Вътрешните правила на Съвета да бюрата, като да се приложи имуществена мярка в размер на процент от изплатената застрахователна премия, която мярка видно от мотивите на решението има чисто санкционен характер- да мотивира членовете да изпълняват задълженията си по застрахователни полици при настъпване на застрахователни събития.

Ищецът от своя страна сочи, че това решение на Управителния съвет е взето извън компетентността на този орган, което води до неговата нищожност по арг. от ТР № 1/2002г. на ОСТК на ВКС. И тъй като порокът на решението на УС е именно нищожност, то на нея всеки член на сдружението, вкл. и ищеца може да се позове, вкл. и инцидентно по повод на друг правен спор, какъвто спор е именно и настоящият по който се иска връщане на таксите, които са събрани посредством усвояването на учредената в полза на ответника безусловна банкова гаранция.

Правомощията на общото събрание и на управителния съвет на юридическите лица с нестопанска цел са уредени съответно в чл.25 и чл.31 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Съгласно ал.2 на чл.25 от Закона изключителните правомощия на общото събрание, които не могат да бъдат прехвърляни на други органи, са тези по т.1, 3, 7, 9, 11 и 12 на ал.1 на чл.25 и измежду тях не е правомощието да се налагат имуществени санкции на членовете на сдружението, какъвто характер има взетата мярка независимо от неprecизно формираното наименование като „допълнителна такса за обработка на документи“. При съпоставката на уредените в закона правомощия на тези два органа е видно, че общото събрание разрешава общи, принципни въпроси, свързани с дейността на сдружението с

нестопанска цел, а по въпроси от чисто оперативен характер, какъвто е и настоящият въпрос, правомощията са по начало възложени на Управителния съвет. Тоест всички въпроси с трайно значение, които отразяват насоките на дейността и организационното устройство са от компетентността на общото събрание, докато правомощие на управителния съвет са решаването на текущи и оперативни въпроси, които са израз на оперативната компетентност на управителния съвет. В този ред на мисли уреждането на санкции на членовете при неизпълнение на техни задължения по застрахователни правоотношения с трети лица, с което са станали причина за неоснователното ангажиране на финансов и административен ресурс на сдружението, няма принципен, основополагащ за целите на сдружението характер, а спада към чисто оперативните, ежедневни задачи на управлението. Следователно налагането на конкретната санкция от имуществен характер не е нито от изключителните правомощия на общото събрание, нито от присъщите му принципни правомощия по чл. 25 от ЗЮЛНЦ. Това правомощие е възложено съгласно чл.31, т.8 от ЗЮЛНЦ, стига разбира се в устава да не е предвидено изрично компетентност и по тези въпроси на общото събрание. Такова друго обаче се установява, че в устава на ответното сдружение няма предвидено, като напротив в чл.36, т. 31 изрично е посочено, че УС взема решения по всички въпроси, които по закон и съгласно Устава не спадат в правата на Общото събрание, а разпоредбата на т.18, каквото е и вярното фактическо основание за вземане на спорното решение, изрично предвижда, че в изключителна компетентност на управителния орган е да определя реда и да организира извършването на дейността на Бюрото.

Това е така, защото вземането на решение за начисляването на такси, дължими при строго определени условия и размери, е напълно съвместимо с качеството на управителния съвет като изпълнително-разпоредителен орган на сдружението и не представлява изземване от общото събрание на правомощието му за гласуване на бюджета- неправилна теза, която упорито и настойчиво се поддържа от въззивника в хода на производството по делото. Изготвянето и приемането на проекто-бюджета/ в. т.ч. и включвайки в него предполагаемите приходи от събирането на начислените по силата на спорното решение такси/, както и съгласуването му с орган, на който е възложено неговото изпълнение, на първо място няма абсолютно никакво отношение към вземането на решението, което въвежда основанието за начисляването на имуществени санкции при определени условия на членовете на сдружението и на второ място не представлява дейност по неговото приемане, което съгласно устава и закона се осъществява единствено и изключително от общото събрание. Следва да се съобрази също така, че с императивната норма на чл. 25, ал. 2 от ЗЮЛНЦ е определена само изключителната материална компетентност на общото събрание да гласува бюджета, но не и изпълнителният или друг орган, на когото може да бъде възложена функцията по изготвяне на проектобюджета и внасянето му за приемане от общото събрание. Ето защо са и напълно ирелевантни за предмета на спора доводите и твърденията на жалбоподателя във въззивната жалба какъв характер имат спорните такси- дали те представляват приходи от стопанска дейност извършвана за осъществяване целите

на сдружението или имат различен характер, тъй като това няма никакво значение за основанието за тяхната дължимост към сдружението, респ. за липсата на такова с оглед доводите в исковата молба за нищожност на решението на управителния орган, доколкото съобразно изложеното по-горе се прие, че това не представлява дейност и по изготвяне и приемане на бюджета.

Правилни са и изводите на първоинстанционния съд, че приетите с решението по Протокол № 182 от 03.11.2015г. допълнителни такси/възнаграждения/ не представляват имуществени вноски по см. на чл. 25., ал.1, т.10 от ЗЮЛНЦ, респ. по чл. 30, ал.1, т.9 вр. с чл. 40б, ал.3 от Устава на сдружението, тъй като не произтичат пряко от членственото правоотношение. Изискването за внасяне на други имуществени вноски, различни от първоначалните и тези от вноските дължими за Гаранционния фонд по глава 20 от Устава, по см. на обяснителната разпоредба на чл.40б, ал.3 предполага необходимост да се даде, да се направи нещо като средство и във връзка с постигането на специфичната цел за която е учредено сдружението и като такива те са винаги част от съдържанието на членственото правоотношение на членовете на сдружението. Вземането на решение за внасянето им предполага винаги да е налице необходимост с оглед осъществяване целите на сдружението от привличане на определени парични средства – като напр. вместо да се търси заем или такъв вече е бил ползван сдружението прибегва до вътрешен заем от членовете на сдружението посредством внасяне на допълнителни имуществени вноски и вземането на решение за прибегване до тази вътрешна форма на кредитиране по силата на конкретна норма на устава действително представлява изрично правомощие на общото събрание.

В настоящия случай обаче видно от мотивите по Протокол № 182 от 03.11.2015г. причините за вземане на това решение са не необходимост от допълнителни парични средства за развитие дейността на сдружението, а репарирание под формата на заплащане на точно определена сума за необоснованото и неоправдано ангажиране на допълнителен финансов и административен капацитет на Бюрото за техническото обработване и заплащане на щети по които ищецът като член на сдружението неоснователно е отказал плащане на обезщетения на увредените лица при настъпване на застрахователни събития оспорвайки истинността на полиците. Изрично е посочено/а такава е и тезата на ответника/, че таксата има санкционен и дисциплиниращ характер и цели да възпрепятства по-нататъшното некоректно поведение на съответния член, като бъде преграда за „прехвърляне“ обработка на застрахователни претенции към Бюрото, за да бъде използван неговият административен и финансов капацитет.

Следователно, макар и задължението за заплащане на тази допълнителна такса да предполага съществуващо членствено правоотношение, възникването на задължението за заплащането ѝ предполага винаги конкретно неправомерно поведение на ищеца като член на сдружението и което макар и да не е пряко насочено срещу постигане целите на сдружението да е станало причина то да търпи определени имуществени вреди, представляващи стойността на административните разходи по обработка и изплащане на

щети в качеството на въззиваемия като „гарантиращо бюро“ по см. на Вътрешните правила на Съвета на Бюрата. Ето защо и задължението за заплащане на тази допълнителна такса, имаща в действителност неустойечно-компенсаторен характер, не рефлектира върху съдържанието на членственото правоотношение на ищеца и поради това неплащането ѝ влече само облигационни последици, но не може да послужи като основание за прекратяване на членството на ищеца в сдружението, още повече че това може да стане единствено на специално предвиденото в устава основание- поради отнемане лиценза му като лице извършващо застрахователните дейности посочени в раздел 2, б. „а“, т.10.1 от Приложение № 1 към Кодекса на застраховането/ чл. 23 от Устава/.

Предвид така изложените съображения настоящият съдебен състав намира, че са правилни изводите на първата инстанция, че решението на управителния съвет, взето по Протокол № 182 от 03.11.2015г. не е взето извън компетентността на този орган, което да води до неговата нищожност- арг. от ТР №1/2002г. на ОСГТК на ВКС. Следователно исковата сума е заплатена от ищеца на ответника при наличие на валидно правно основание – решение на УС на НБААЗ № 182/03.11.2015г., определящо задължението за нейното заплащане и размер.

Неоснователни са и доводите на въззивника за недължимост на таксите, предвид липсата на осъществена от въззиваемия дейност по разследване на щетите и доброволното заплащане на щетите от застрахователя, както и че процесните такси са събрани без основание поради нереализиране на елементите на фактическия състав, който ги поражда. Както правилно е изяснил и първостепенният съд наведените доводи касаят законосъобразността на решението взето по Протокол № 182 от 03.11.2015г, които не могат да бъдат навеждани валидно в рамките на настоящото производство, дори и инцидентно от ищеца в качеството му на член на сдружението, предвид изтичането на преклузивния процесуален срок по чл.25, ал.4 от ЗЮЛНЦ за оспорване на решението на управителния съвет пред общото събрание на сдружението и липсата на възможност за осъществяване на косвен съдебен контрол на същото. Независимо от изложеното следва да се добави за пълнота, че по делото са представени и са приети като доказателства досиетата за всяка от процесните щети в пет класъора, с които се установяват конкретните действия, извършени от Бюрото по всяка от процесните щети, като никоя от тях не е била оспорена от страна на ищеца.

Предвид така изложените съображения настоящият съдебен състав намира, че исковата сума е била заплатена на валидно правно основание- решение на управителния съвет на ответното сдружение, определящо основанието за плащане и начина за определяне на неговия размер. Тъй като ищецът не е оспорил размера на начислените му такси, поради това съдът намира, че предявеният иск е неоснователен и същият правилно е бил отхвърлен.

Поради съвпадането на крайните изводи на настоящия състав на въззивната инстанция с тези на първостепенния съд, обжалваното решение като правилно ще следва да

бъде потвърдено, а въззивната жалба на ЗАД“ДаллБог : Живот и Здраве“АД да бъде оставена без уважение като неоснователна.

На осн. чл.78, ал.3 ГПК и с оглед на направеното искане въззивникът следва да бъде осъден да заплати на въззиваемия разноски за адвокатско възнаграждение във въззивното производство в размер на сумата от 5712 лева.

По изложените съображения Софийският апелативен съд, Търговско отделение, шести състав

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260265/03.11.2020г., постановено по търг. дело № 288/2019 г., Софийски градски съд, ТО, 13с-в, като правилно.

ОСЪЖДА ЗАД“ДаллБог : Живот и Здраве“АД, ЕИК 200299615, със седалище и адрес на управление гр.София, район Изгрев, бул.“Г.М.Димитров“№1, със съдебен адрес гр.София, бул.“Христо Смирненски“№25, чрез адв. К.Т. и адв. Б. Б. да заплати на Сдружение „Национално Бюро на българските автомобилни застрахователи“, със съдебен адрес гр.София, ул.“Узунджовска“№16, чрез адв. К.С. на осн. чл.78, ал.3 ГПК разноски за адвокатско възнаграждение в размер на сумата от 5712 лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд на Република България в едномесечен срок от съобщението за изготвянето му при условията на чл. 280, ал. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____